

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Perfectionem vocari regnum Dei, vel regnum cœlorum, quod violenti
diripimus. Cap. vj.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Lucianus de Icaro & Meisippo.

Athan. in vita Antonij.

Eccle. 2.

Psal. 63.

Psal. 10.

aded, vt multa, quæ si in monte essent, magna apparerent, eminus, & in valle posita, nec obatu respiciat: ita & tu ad sublimitatem perfectionis euectus, omnia mundana tamquam in valle mutabilitatis constituta, minima reputabis, & tamquam vilissima, & nec hominis respectu digna contemnes. Si enim ille fictus Menippus, Icarum præsumptuosus imitator, alis à se compositis, vt ipse mentitur ad orbem lunæ subuectus, & inde terrena prospiciens, ridere non cessat hominum ignorantiam, qui de agrorum possessione gloriabantur, & pro regnorum imperio decertabant, & de auri, & argenti copia superbiebant, cum tamen optimus ager non maior, quam vnus Epicureus atomus, & regnum non latius quam lens Ægyptia, & locus auri, & metallorum ferax, velut paruulum granum milij sibi videretur: Quidni tu non fictè ad lunæ cælum, sed verè ad perfectionis celsitudinem, & Dei similitudinem subleuatus, diuitias huius mundi ridebis, honores despicias, & quidquid fulget in sæculo toto corde aspernaberis, quod non tantum minus atomo minimo reputabis, sed læpissimè molestissimum iudicabis, & nonnumquam præ eius modicitate nec oculis internis aduerteris. O quam longe à te discedet ambitio, & prælationum, ac dignitatum procuratio; quæ verè fugiet à corde tuo diuitiarum amor, & voluptatum desiderium, cum alia sine vlla comparatione maiori dignitate cohonestatus (quæ in vnione ad Deum, & in perfecta charitate cõsistit) & aliis diuitiis, & delitiis in infinitum maioribus inebriatus, dignitates sæculi, aut religionis onera importabilia, & periculosa iudicabis, & opes atque delicias animæ sordes, mētis compedes, & virtutis esse impedimenta, videbis. Ex hoc monte, his oculis mundana aspiciebat Antonius, cum apud Athanasium ita de diuitiis temporalibus loquitur. Nemo cum adspexerit mundum, reliquisset se arbitretur ingentia; quia omnis terra ad infinitatem comparata cælorum, breuis, ac parua est. Si ergo nec vnuerso orbi renunciantes, dignum aliquid habitaculis possumus compere cælestibus: Se vnusquisque consideret, & statim intelliget paruis thesauris, & parietibus, vel modica auri portione contempta, nec gloriari se debere quasi magna dimiserit; nec tædere quasi parua sit recepturus. Vt enim contemnit aliquis vnam gram drachmam, ad drachmas centum aureas conquirendas; ita etiam qui totius orbis dominium dereliquit, centuplum de melioribus præmiis in sublimi sede recipiet. Ad summum illud perspicere debemus, quod etsi nostras velimus retentare diuitias, cum lege mortis ab ipsis diuellamur inuiti, vt in libro Ecclesiastes scriptum est: Quia nescit homo, quid sit post eum in labore suo.] Cur ergo non facimus de necessitate virtutem? cur non ad lucrandam regna cælestia vltro relinquimus, quod lucis istius sine perendum est? Nihil eorum curæ sit Christianis, quæ secam auferre non possunt: illud potius debemus expetere, quòd nos ducat ad cælum; sapientiam scilicet, castitatem, iusticiam, virtutem, sensum peruigilem, pauperum curam, fidem in Christo robustam, animum iræ victorem, hospitalitatem. Hæc sestantes, mansionem nobis in terra quietorum, secundum euangelium præparabimus.] In monte erat, qui res mundi oculis mundanorum maximas, tam minimas iudicabat. Longè ab illis erat, qui tam exiguas, & nullius momenti existimabat, & solam virtutem, ac sanctitatem prope positam, suspiciebat. Accede ergo & tu, o religiose, ad cor altū.] vt exaltet in te Deus, & licet in Domino confidas, transmigra tamen in montem sicut passer,] ne rerum terrenarum specie fallaris. Ecce peccatores intenderunt arcum, paruertunt sagittas suas in pharetra, vt sagittent in obscuro,

A nimirum in dolo, & falsitate rector corde.] Ideò si in Iudæa es, in loco vbi confitemur, & glorificamus Deum; fugias ad perfectionis montem,] in quo hostium tuorum persecutiones euades, & ex quo tam vilia, & nullius pretij omnia terrena apparebunt, vt iniquum reputes de recto virtutis descendere, ad accipiendum aliquid de domo tua; aut ex agro vitæ religiosæ reuerti, ad tollendum tunicam tuam. In hoc monte habebis tunicam puritatis, qua vestieris, & possidebis illud aliquid, scilicet Deum cuius comparatione omnia nihil sunt, (quo diues, & felix efficiaris) quibus haud dubiè terrenis rebus non indigebis.

Mat. 24.

B *Perfectionem vocari regnum Dei, vel regnum cælorum, quod violenti diripimus.*

C A P. VI

Ostreum perfectionis nomen, eorum quæ exponere decreuimus, est regnum Dei, vel regnum cælorum. Quod omnium nominum perfectioni attributorum nobilissimum est, quia non iam sub alicuius rei terrestris imagine mentis puritatem designat, sed sub typo felicitatis cælestis eius dignitatem delineat, atque figurat. Dei autè vel cælorum regnum, non tantum beatitudinem nobis in alia vita promissam, sed etiã perfectionem in hac vita sanctis concessam significat, Cassianus manifestissimè tradit, dum illud orationis dominicæ: Adueniat regnum tuum,] his penè verbis explanat. Secunda petitio mentis purissimæ aduenire iam, iamque regnum sui Patris exoptat: vel illud scilicet, quo quotidie Christus regnat in sanctis, quod ita fit, cum diaboli imperio per extinctionem fortentium vitiõrum de nostris cordibus pulso, Deus in nobis per virtutum bonam fragrantiam cœperit dominari, & deuicta fornicatione castitas, superato furore tranquillitas, calcata superbia humilitas, in nostra mente regnauerit. Vel certè illud, quod præstituto tẽpore omnibus est perfectis, ac Dei filiis generaliter repromissum.] Eadem ratione regnũ Dei (quod profectò non est aliud, quam regnũ cælorum) interpretatur Chrysostomus; vt nunc Gregoriũ Nysenum, Hieronymũ, & Ambrosiũ omittam. Regnum Dei (inquit ille) dicuntur & sancti, sicut scriptũ est: Et colligent zizania de regno eius, hoc est, de populo Christiano. Regnũ Dei dicitur, & iustitia, sicut dicit: Auferetur à vobis regnum Dei, & dabitur genti facienti fructus eius.] At nolo verba Bonauenturæ dulcissima eundem sensum amplectentia prætermittere. Tunc, inquit, regnum Dei in animam venit perpetuo solio stabilitum, quando in tantum virtus ardentis amoris præualeat in spiritu, vt nõ solum inordinationes interiorum sensuum velocissima insurrectione viriliter comprimens, domina totius regni spiritalis appareat, sed cum virtute ipsius amoris omnia acta iudicio rationis presentantur, vt illud quod plus dilecto placere decreuerit, semper in omni actu exerceat, & cætera.] Perfectio igitur est illud regnũ, de quo, alio loco affirmat constanter Dominus; quoniam regnum Dei intra nos est.] Quod namque aliud regnum intra nos ipsos esse commodius dici potest, quam vera virtus & cumulatissimum meritum, vt inquit Eucherius, quorum illa nos Deo perfectè subdit, vt non regnet peccatũ in nostro mortali corpore, sed Deus ipse dominetur in nobis; istud verò nos tamquam ab regnũ Dei pertinètes, facit bonorum cælestium participes, & opum sempiternarum constituit

Matth. 6. Cassian. col. 9. c. 18

Chryf. in imperf. hom. 14. Gre. Nys. sen. lib. de orat. Dominica. Hieron. in Mat. c. 5. Amb. lib. 5. de sacram. c. 4. Bonauent. in mystic. Theolog. part. 2. pe. tit. 2.

Luca 17.

Eucher. 99. in Luca.

Rom. 14.

D. Thom. ibid.

Basil. in Psal. 32. in illud. Nō salua tur rex per multā virtutē. I. Cor. 13.

Psal. 85.

heredes. Hoc est illud regnum amplissimum, & omnibus sæculi imperiis præferendum, de quo Paulus ait: Non est enim regnum Dei esca, & potus, sed iustitia, & pax, & gaudium in Spiritu sancto. Regnum enim Dei hoc loco (vt Thomas exponit) nihil aliud est, quam id per quod Deus regnat in nobis, & per quod ad eius regnum æternum peruenimus. Quod sanè, nō in esca, & potu, aut aliqua re terrena positum est, sed in vera, perfecta, & consummata iustitia. Hæc autem est, qua homo sibi ipsi, quod suum est, scilicet peccatum verissima confessione tribuit; & proximis cum opusest bona, tum temporalia, tum spiritualia concedit: & Deo pietatis cultum, mandatorum obseruantiam, beneficiorum gratitudinem, & verum, ac fidelem amorē impertit. Hæc est, quæ in tantum crescit, vt passionibus, & affectibus consopit pacem, & mentis tranquillitatem habeat adiuncta. Hæc est, quæ ex pacis abundantia gaudium generat, non de prosperitate mundi conceptum, sed de spiritus sancti præsentia generatū. Hæc consummata iustitia, in qua vitæ spiritualis perfectio constituitur, cuius est nos cum Deo, & cum proximis, & cum nobis ipsis componere, regnum Dei à Paulo nominatur, quod non in aliquo bono corporis, sed in rectitudine mentis constituit.

Optimè autem perfectio regni Dei, aut regni cælorum nomen accipit, quoniam eius causa Deus regnat in sanctis, & in iustorum mentibus iura regis, & imperatoris exercet. Regnum enim vel est suprema potestas, quam princeps in sibi subiectos habere dicitur, secundum quam acceptionem Basiliius ipsum, legitimam præfecturam; vel supra omnes principatum peccato minimè obnoxii appellauit; aut est ipsa reipublica regi subiecta, in quo sensu Paulus, sanctorum collectionem Christi regnum vocat, his verbis. Deinde finis, cum tradiderit regnum Deo & patri. Vtræque autem ratione perfectio est regnum cælorum, aut regnum Dei. Ipsa enim est potestas quædam à diuina potestate deriuata, & mentibus sanctorum, seu perfectorum impressa, quæ in omnibus (prout fragilitas humana permittit) Deo supremo regi subicit, & iuxta præscriptum diuinarum legum ipsorum affectus, actusque componit, ne vquam à Dei voluntate descendant. Ipsa est, quæ in mente perfecta tamquam in folio imperij sedes, & officio pro regis fungens, vel (vt melius dicam) ipsius Dei potestatem referens, peccata tamquam animæ reipublicæ noxia, procul relegat; Daemonum scilicet hostium nostrorum conatus reprimat, insultus arcet, fallaciæque dissoluit: virtutibus tamquam ancillis faciendæ, & moderandæ designat; potentias virtutibus & cælestibus auxiliis adiutas, suauissima quadam morione ad opus impellit; & quicquid ab bonam mentis gubernationem necessarium est, solertissima prouidentia præscribit. Ipsa est, quæ ad modū potestatis, quam Deus gerit in cælis, perfectos viros, non timore pænæ non præmij spe, sed solo regit amoris affectu: non minis, & terribilibus adigit, sicut in terrena reipublica fieri consuevit, sed more dilectissimæ matris, mellifluis sermone, & dulcissima inspiratione demulcet, & ad bonum præstandum, & malum vitandum stimulat: non flagellum, aut gladium, vt seruis, sed pomum, & gemmam, vt charissimis filiis ostendit. Non erit istud mirabile considerantibus, quoniam perfectio est regnum Dei, qui cum sit suauis & mitis, & multæ misericordiæ omnibus inuocantibus se, regnum suum potius vult amoris & dulcedinis imperio regi, quam timoris, & formidinis habenis gubernari. Et adhuc stuporè minuet aduertere, quia perfectio est regnum cælorum, quæ sicut Emphyreum cælum non continet nisi filios Dei, filios obsequentissimos, quorum vnum

A desiderium est cælesti patri obsequi, suo genitori placere, & non solum apertæ Dei voluntati, sed minimo quoque diuinæ voluntatis indicio in omnibus obedire. Filij autem, & tales filij non metu, non virga, & baculo cogendi sunt, sed amore, sed præmio, sed blando sermone tractandi. Omnes namque ad hoc regnum pertinentes, tales sunt, vt non in magnis tantum criminibus, sed in minimis etiam peccatis, aut defectibus, se ipsos arguant, atque diiudicent. Lex verò est ex ore Pauli promulgata, vt qui se ipsos corripunt, non seuerè corripiantur sed dulcedinis spiritu gubernentur. Quod si nos ipsos diiudicemus, inquit, non vti que iudicemur. Vita ergo, & conuersatio perfectorum se ipsos seuerissimè iudicium exposcit, vt eos diuina potestas blandè, & suauiter, regat, & in illis se regnum cælorum esse, id est, regnū amabile, & in spiritu lenitatis procedens euidenter ostendat.

B Huius verò dulcissimæ, & planè cælestis gubernationis effectum, & causam, à nobis assignatam, à qua procedat, Ieremias propheta sub nomine illius filij, qui ius primogeniti Deo concedente promeruit, manifestè designat. Audiens audiui, inquit, Ephraim transmigrauentem. Ephraim, qui frugiferum, aut crescentem significat, quem melius indicare poterit, quam numerum perfectorum qui in hoc quidem mundo tristitia habent, sed in posterum ipsi gaudebunt, & gaudium eorum nemo tollet ab eis. Qui licet apud iniquos omnium minimi appareat, & vita eorum reputeret infania, & finis ipsorum sine honore, tamen apud Deū re vera sunt maximi, & primogeniti, & apud homines quoque maximi iudicabuntur, cum illorum felicitate conspecta dicent: Ecce quomodo computati sunt inter filios Dei, & inter sanctos fors illorum est. Dum itaque iste populus perfectorum transmigrat, & à proprio solo peccati, in quo infelicitate natus fuerat; in terram alienam, non vbi captiuus sit, vt terrenus Ephraim, verum vbi liberi, & sælix existat, velociter transit, se ipsum ob antiqua delicta, & ob quotidiana errata castigat, dicit enim: Castigasti me Domine, & eruditus sum quasi iuuenculus indomitus; postquam enim conuertisti me, egi penitentiam; & postquam ostendisti mihi, percussisti femur meum. In hoc statim peccata lamentate, & delicta lugente, Dominus suam præfecturam esse regnū Dei, & regnum cæli, quo amore & blanditiis regitur, manifestè declarat. Quomodo enim hunc lugerem, hunc, se ipsum corripientem, hunc desolatum alloquitur? Certè ita.

C Si filius honorabilis mihi Ephraim, si puer delicatus, quia ex quo locutus sum de eo adhuc recordabor eius. Ideo conturbata sunt viscera mea super eum, miserans miserebor eius. An non regnum Dei, & regnum cælorum omnes illius supernæ patriæ ciues honoribus summis amplificat: Nā & Dominus ipse præcinget se, & faciet illos discumbere, & transiens ministrabit illis. Sed Ephraim, id est, perfectorum numerus, sicut cociuis illorum ab ipso vti que Domino honore afficitur, & honorabilis, hoc est, honore dignissimus pronunciat. An non regnum illud cunctos beatos delicatè, imò & delitiosè tractat, quos cibo Angelorum satiat, & indumèto gloriæ circumdat, & ab omni labore, & miseria liberat? Sed noster Ephraim delicatus vocatus est, & (vt est in Hebræo) ad patris sui delicias educatus, quem Dominus ipse, diuinis consolationibus, non semel reficit, amictu puritatis vestit, & ab omni aduersarij incurfū: quia & Angelis suis, ait, mandauit de te, vt custodiant te in omnibus viis tuis. In manibus portabunt te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. An non regnum illud ita omnes beatos sub Domini cura continet, vt

D

E

I. Cor. 11.

Ierem. 31.

Ioan. 16.

Sap. 5.

Iero. 13.

Ibidem.

Luca. 12.

Psal. 90.

nec ad momentum, non solum à gratia, sed nec à Dei conspectu separari permittat. Sed & perfectionis vis tam fortiter mentem astringit, vt modo homo velit, nec illam à sui creatoris gratia, nec à benignissimo oculorum eius respectu excidere patiatur. Nam & oculi Domini super iustos, & aures eius in preces eorum. Vultus autem Domini, id est, facies irata, & oculi minaces, super facientes mala. Quod autem misericors Domini respectus in iustos ac benigna recordatio multorum bonorum origo sit, quo ipsi à misericordiae Patre protegentur, docet Petrus hunc eundem psalmi locum adducens, qui hæc verba subiungit. Et quis est, qui vobis noceat, si boni æmulatores fueritis? Ac si diceret: si virtutis & sanctitatis amatores vos exhibueritis, quis nocebit vobis, oculis benignissimæ prouidentiae protectis, quæ vos, vt filios respicit, & expandit alas suas, vt à diaboli defendat incursum ac in altum vitæ perfectioris effert, & portat in humeris suis. Demum, si regnum illud cælorum totum misericordiae est, in quo iustitiæ punientis gladius veluti rubiginè contrahit, quia nihil inuenit, quod possit punire: ita perfectionis regnum misericordis, & benignitatis est, cum semper in sanctos suos, ac feruètes spiritu, Dominus innumerabiles misericordias effundat; & si non omnimodam puritatem, sicut in cælo, ac parum & leue, quod corrigat, & puniat, inueniat. Si ergo Dei aut cælorum regnum ipsam Domini regiam potestatem significet, satis congruè perfectioni attribuitur, quæ potestas supernaturalis est, à Domino in sanctorum animas transfusa, qua eas amore regit, charitate gubernat, & dulcedine quadam filiis regni seruata paulatim ex creaturis terrestribus, in mentes spirituales & cælestes transformat.

At si regnum cælorum non iam pro regio Dei principatu, sed pro cælesti republica Domino subiecta accipiatur, non minus propriè sanctorum & perfectorum collectio, quatenus perfectionis iura custodit, potest vocari regnum cælorum. Ipsi perfecti sunt cæli, qui multò meliùs quàm cæli corporei enarrant, gloriam Dei, & opera manus eius annunciant: quia si in istis Dei virtus & potentia conspicitur; in illis ipsius bonitas ineffabilis, & infinita sanctitas, simul cù omnibus aliis Dei perfectionibus mirificè declaratur. Quis namque aliquem sanctum considerans, vt Laurentium, aut Stephanum, aut quemlibet alium, siue adhuc in terris viventem, siue in cælestes mansiones translatum, non videat in eo tamquam in quodam splendidissimo cælo, Dei inuictam fortitudinem, immensam charitatem, infinitum bonitatis amorem elucentem, & reliquas Dei virtutes emicantes: quas hoc cælum pulcherrimum non effectis naturalibus, vt orbès cælestes, sed meritis supernaturalibus, sed profuso cruore, sed tormentis, sed tribulationibus perpeffis enarrat. Equidem puto, quia cælum hoc perfectius, quàm cæli opera manuum Domini annunciat, quia quicquid virtutis & sanctitatis est in eo, non iam vestigium potentiae Dei refert, sed Christi Patris imaginem in seipso repræsentat. Vnde quidam istorum cælorum audet, & dicit: Imitatores mei estote, sicut & ego Christi. Existimans sicut re vera est, se Christi imaginem esse, operibus & exemplis Christi opera denunciantem, quam alij fideles sine vilo periculo sequi possunt, vt Christum imitentur. Hi sunt cæli, de quorum fabrica, vt putat Gregorius, ipse Dominus gloriatur, & quorum stabilitatem collaudat, cum ait Iob: Tu forsitan cum eo fabricatus es cælos, qui solidissimi, quasi ære fusi sunt. Possunt, inquit sanctus Doctor, per cælos electorum mentes exprimi, à cunctis terrenis cõtigiis intimo amore suspensæ. Qui quamuis corpore degant in infimis, quia tamen corde iam

inhærent in summis, veraciter dicunt: Nostra conuersatio in cælis est. Qui solidissimi vt ære fusi sunt, quia ab integritate cœptæ fortitudinis, nulla mutabilitatis rubigine cõsumuntur. Quibus & fortiter contra aduersa duratibus auctoris voce dicitur: Vos estis amici mei, qui permanistis mecum in temptationibus meis. Hi sunt cæli, non iam in suprema orbis visibilis regione, sed in imo terræ fabricati, vt Dominus, etiam in terra habet in cælos non vndecim, sed innumerabiles, in quibus libentissimè conuiescat. De his cælis pulchrè dixit Ambrosius: sunt in terris cæli, qui narrat gloriam Dei. Qui sunt isti cæli? Audi dicentem: sicut portauimus imaginem illius terreni, portemus & imaginem huius cælestis. Isti igitur sunt cæli, qui etiam in terris positi audent dicere: Nostra autè conuersatio in cælis est. Isti sunt cæli, in quibus fides, grauitas, continentia, doctrina, vita cælestis est. Nam quemadmodum terra dictus est, qui lapsus ex illa præuaricatione cælestis gratiæ, & in hæc vitia terrena deiectus, præuaricationis suæ se vinculis religauit: ita è contratio cælum dicitur, qui vitam Angelorum custodia integritatis exercet, & corpus suum continentia sobrietate moderatur; mētem quoque suā miri tranquillitate componit; pecuniā pauperibus misericordie liberalitate dispensat. Est ergo & in terris cælum, in quo possunt virtutes esse cælestes. Cælum mihi thronus, ego magis iusti affectu, quàm elementum intelligo. Illum puto cælum, ad cuius animā venit Christus, & pulsat ianuā, & si aperuerit, ingreditur. Sancti igitur & perfecti viri sunt cæli claritate perspicui, quos radij iustitiæ solis illuminant, in cuius lumine dū fallacias sæculi, & virtutis dignitatem intuentur, vident veritatis lumen. Ipsi sunt iustarum cælorum, capacitate maximi, quos solus Deus replet, & omnis creatura vacuus derelinquit, quorum cõfessio est: Satiabor, cum apparuerit gloria tua. Ipsi sunt nõ corpore, sed mēte rotundi, siquidem quicquid cogitant, quidquid desiderant, quicquid vt bonum faciunt, vel vt malum omittunt, id totum à Deo incipiunt, & in eodem Deo tamquam in puncto circuli finiunt: Habentes cum Paulo gloriam in Christo Iesu ad Deum, & non vanum honorem ab hominibus querentes. Ipsi sunt semper mobiles, quia numquam otio torpent, nec socordia tafescunt, sed ordinatis moribus, & assiduis virtutis operibus in idem punctum, scilicet in Deum, à quo progressi sunt, incessabiliter tendunt: nam & vita ipsa annunciant hi cæli iustitiam eius populo, qui nascetur, quem fecit Dominus. Ipsi sunt virtute influendi præcipui, qui in alios homines innumerabilia bona à Deo impetrata, efficacia orationis effundunt. Vnde Salomon ait: In bonis iustorum exaltabitur ciuitas, & in perditione impiorum erit laudatio. Ipsi sunt à terra valde remoti, quia nec affectibus terrenis subseruiunt, nec temporalibus occupationibus detinentur, sed vna eis sollicitudo est, intellectu, & affectu diuinis inhære, & à sæculi vanitate separari: Deum thesaurum cordium suorum, ac hereditatem desiderabilem æstimantes. Ipsi denique sunt sedes & domicilium Dei, & ille qui dicit: Cælum sedes mea, terra autem scabellum pedum meorum; etiam prophetam regium ad hoc scribendum incitauit: Et latentur omnes qui sperant in te, in æternam exultabunt, & habitabis in eis. Habitat in eis tamquam in templo sancto suo, & plantam quam in cælo, in quo sincerissimo amore diligitur, & cultu purissimo colitur, & adoratur.

Sancti ergo, & perfecti viri adhuc in terra degentes, rem publicam illam felicem constituunt, & omnibus modis suspiciendam, quam propriè satis vocamus regnum cælorum, quoniam iam iam habet inchoata

Psal. 33.

1. Petr. 3.

Psal. 118.

1. Co. 11.

Iob. 37.

Greg. 27. mor. c. 24.

Philip. 3.

Euc. 22.

Ambr. in Psal. 118. serm. 12. vers. 1. 1. Cor. 15. Philipp. 3.

Psal. 35.

Psal. 16.

Rom. 15.

Psal. 21.

Prou. 11.

Psal. 61.

Isaia 66.

Psal. 5.

& in cœpta, quæ illud caloram regnum, quod speramus, & pro quo indefesse, & humiliter supplicamus, habet absoluta atque perfecta. Rogo te qui hæc legis, omnia quæ sunt in illo cœlesti regno attentè cõsidera, & eadem in perfectorum congregatione veluti in femine inclusa, & quasi in cœpta imagine delineata reperies. In illo regno à sanctis & beatis glorioso lumine videtur Deus, & visione (quæ beatitudo nostra est) possidetur. Hæc est enim vita æterna ut cognoscant te solum Deum verum, & quem misisti Iesum Christum. In hoc quoque perfectorum regno, lumine fidei & sapientiæ videretur; nã & hi Deum contemplatur, & superna luce perfusi tantæ pulchritudinis (prout possibile est in hac vita) delectantur aspectu. Quare & sanctis tuis Domine, adhuc dum nostrã vitam agebant, maxima erat lux, & (impii in tenebris permanentibus, ipsi de perceptione diuini splendoris exultabant. In illo regno amatur Deus; in isto etiam à perfectis diligitur, quia ipse dignus est diligi sine vlla cogitatione præmij, sine vllò accipiendæ mercedis obtentu. Non quia non sint accepturi mercedem, quibus abundantissima gloria parata est, sed quia non propter illã, sed ob Dei immensam pulchritudinem, & bonitatem in ipsum amoris feruntur affectu. Nec solo cordis sui amore contenti, alios quoque ad Deum amandum propter immensam eius bonitatem inuitant. Confitemini Domino, inquit, quoniam bonus, quoniam in sæculum misericordia eius. Hanc præcipuam amoris causam erga Deum, quam habent cordibus propriis infixam, assignantes quod ipse bonus est, & propterea omni amore: & laude, & obsequio nostro dignissimus. In illo regno beati fruuntur Deo, super quos declinat Deus quasi fluxum pacis, & quali torrentem inundantem gloriã gentium. In hoc similiter regno sanctitatis, ex Deo perfecti voluptatem accipiunt. Qui licet interdum tribulentur, & propter meritorum augmentum laboribus exercentur, tamen non semel in cellam vinariam introducti, vino exultationis inebriantur, & aliquid suauitatis ineffabilis experiuntur. Vnde Domini promissio est: Quomodo si cui mater blandiatur, ita & ego consolabor vos, & in Ierusalem consolabimini. Videbitis & gaudebit cor vestrum, & ossa vestra germinabunt. In illo regno sanctorum corpora nuptiarum ornamenta percipient, & claritate, impassibilitate, subtilitate, & agilitate vestientur. Seminatur enim corpus in corruptione, surgit in incorruptione; seminatur in ignobilitate, surgit in gloria; seminatur in infirmitate, surgit in virtute; seminatur corpus animale, surgit corpus spiritale. In hoc etiam regno perfecti similia ornamenta consequuntur, & eò mirabiliora quò corporibus corruptibilibus, & in valle miseriarum collocatis, donantur. Fulgent namque splendore lucidissimæ castitatis; vident robore fortissimæ mititatis; subtilia sunt propter donum exactissimæ temperantiæ; & agilia propter ignem efficacissimam discreti feruoris. In regno cœlesti omnes sunt reges; & sacerdotes. Nam fecisti nos, inquit, regnum, & sacerdotes: In regno perfectionis quoque omnes perfecti sunt reges, qui suis affectibus imperant, & vilia, atque abiecta conculcant, & sunt sacerdotes, qui nõ agnos, aut vitulos, sed seipsos Deo mactant & holocausta laudis, & amoris immolant. In illo regno omnes filij Dei, & hæredes; hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi: in hoc omnes filij, quibus datum est, ut vim illius petitionis experiantur: Pater noster qui es in cœlis, & ut spem magni Dei, & Saluatoris nostri Iesu Christi gaudenter expectent. In illo omnes Domini, quibus ipse Dominus dominantium (õ pietas ineffabilis!) fideliter

A feruet: Qui præcinget se, & faciet illos discumbere, & transiens ministrabit illis: In isto omnes Domini, quorum votis Deus annuit, quorum orationibus obsecundat; Nam & aures eius in preces eorum. In cœlesti regno erit sanitas, à quo fugiet corruptibilitas, in perfectionis etiã regno est sanitas, quam præstat ille, qui sanat contritos corde, & alligat contritiones eorum, In illo regno est læta iuuentus, in quo omnes erunt in mensuram ætatis plenitudinis Christi: In isto regno flos iuuentutis erumpit, õ anima, cum ad illud accesseris renouabitur ut aquila iuuentus tua. In illo fatietas; nam scriptum est: fatiabor cum apparuerit gloria tua: In isto fatietas, in quo homo de fructu oris sui fatiabitur bonis, & quicquid petierit, obtinebit. Ibi libertas; cum humana creatura liberabitur à seruitute corruptionis in libertatem gloriæ filiorum Dei: Hic libertas non ficta, sed verã; non noxia, sed proficua, qua liberat Christus nos liberauit. Ibi pulchritudo; cum reformabit Dominus corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ: Et hic etiam pulchritudo; Nam perfecti sunt homines diuites in virtute, pulchritudinis studium habentes, qua seipos aliis hominibus admirabiles, & angelis gratos efficiunt. Ibi vita sine morte, cum ab illo deliciarum loco præcipitatus sit Dominus mortem in sempiternum: Hic similiter vita sine morte, quia vitam sanctitatis adeptus, si per ipsum non steterit, numquam peccati mortem gustabit, neque à Deo, scilicet à verissima vita, discedet. In illo cœlesti regno erit omnium bonorum abundantia, de qua Psalmus canit: Fiat pax in virtute tua, & abundantia in turribus tuis. Et in perfectionis regno perfecti omnium virtutum bonis abundant. Quibus multò melius quàm Israëlitis dicitur: Absque vlla penuria comedetis panem vestrum, & rerum omnium abundantia persuemini. In illo erit securitas; cum fedebit populus Domini in tabernaculis fiduciæ, & in requie opulenta: Et in isto, si non totalis securitas, at fiducialis tranquillitas, qua iusti tantis beneficiis animati confidunt; quoniam confirmabit hoc Deus, quod operatus est in eis. Ibi erit scientia sine obsecuritate, gaudium sine dolore, gloria sine ignominia: Hic sunt horum donorum semina atque principia. Iam enim Dominus incipit in hac vita perfectos suos supernaturali cognitione docere, magnis consolationibus interdum afficere, & apud homines, in quibus fructificant, honorare, ut gustum in ferè omnibus illis, cœlestis patriæ percipiant. Hæc igitur perfectorum collectio cœlesti patriæ tam similis, quam tot cœlestia dona implent, tot gloriosa ornamenta replent, tot superna bona circūdant, meritò vocatur regnum caloram.

Hoc autem caloram regnũ, quòd ad gloriã summi Dei in terris agitur, non obliuiofi, non incuriosi, non otiosi, sed strenui, sed solliciti, sed violenti diripiunt. Violenti verò sunt, qui vim sibi ipsi inferentis (nam intra nos ipsos regnũ istud quærẽdũ est) & affectus inordinatos, ac proprias voluntates abnegãtes, ipsam virtutis arcem, ac fastigium sanctitatis expugnant. Si enim similes effectus, similes causas (ut dicitur) habere solent, dum regnũ caloram; & regnũ perfectionis similia esse diximus, consequens est, ut simili modo, ac ratione ea esse expugnada dicamus. De illo autẽ quid scriptũ est. Certè: Regnũ caloram vim patitur, & violenti rapiunt illud. Pandat nobis Basilius huius dominici dicti pretiosum arcanum. Verba hæc inquit, Euangelij sunt. Violentiã appellauit assiduum; & acrem corporis in laboribus fatigationem; quod nullius impulsu, suapte sponte, Christi discipuli

Luc. 12.
Psal. 33.
Psal. 146.
Ephes. 4.
Psal. 16.
Pron. 13.
Rom. 8.
Galat. 4.
Philip. 3.
Eccel. 44.
Isa. 25.
Psa. 121.
Deut. 8.
Isa. 32.
Psal. 67.
Matt. 11.
Basil. de abdicat. verum ad finem.

faciunt;

faciant; eum & voluntatem propriam, & corporis laxamentum abnegant omne, & magistri sui præcepta omnia conseruant. Quocirca, si tibi in animo est rapere regnum Dei, violentiam te dato, ceruices tuas Christi seruitutis iugo submitte, & eius loris collum tuum arctè circumquaque cohibito: premat illud ceruicem tuam; labore illud virtutis atterito, ieiunando, vigilando, ipsum te omnibus subiiciendo, taciturnitatem seruando, psalmos assidue decantando, orationibusque, & lachrymis operando, & manibus laborando, cuiusque modi difficultates omnes tolerando, siue illæ à demonibus, siue ab hominibus afferantur.] Si hoc pacto regnum Dei, quod est in cælis, expugnandum est, eodem modo simile perfectionis regnum, quod via, & gradus est ad regnum cæleste, expugnemus, oportet: ita scilicet, vt quis animosè in illud irruat, & veluti per violentiam de manibus Domini Saluatoris extorqueat. Quod & Hugo Victorinus non sinit, dum cor sanctum atque pacatum vocat regnum cælorum, in quod per vim quamdam irrumpimus, & non sine magno impetu possidemus. Vis est quædam, ait, quæ sic de corde operatur, & retinet cor fluxum, & vanum ne pereffluat in abyssum extremum. Vis ista, seu violentia rapit regnum cælorum: Nam regnum cælorum vim patitur. Nobile regnum possidet, qui cor suum possidet. Non regnat, qui in corde suo deditur seruitutibus vitiorum, præsidet vrbibus, & turbis populorum: solus is regnat, qui deposito cordis imperio ad leges rationis ordinat totam familiam motuum interiorum, & exteriorum.]

Hugo lib.
3. de ani
ma. c. 12.

Isaie 5.

Audi ergo nunc quam violententer cohors illa virorum perfectorum, & terribilis castrorum acies ordinata, eorum qui possunt ad bella procedere, regnum perfectionis expugnet, & munitissimam illam urbem diripiat. Hæc acies patriam suam, id est, terrenam conuersationem deserit, quia à Deo ad hoc bellum gerendum vocata est, & nullum militem, aut timidum, aut negligentem, aut recedem admittit. Non est deficiens prorsus, nec laborans in ea nullus dormitabit, neque dormiet, neque soluetur cingulum renū eius, nec rumpetur corrigia calceamenti eius, sagittæ cohortis huius acutæ, & omnes arcus eius extenti, vngulæ equorum eius vt flexæ, & rotæ eius quasi imperus tempestatis.] Milites quidem illius viam veritatis eligunt, per quam in nobilissimum regnum proficiscantur, & semitam diuinorum mandatorum currentes, & per arctam viam, quæ ducit ad vitam, de virtute in virtutem festinantes, tandem tandem ad portas & muros desideratæ ciuitatis perueniunt. Tunc collecta per charitatem omnium istorum fortissimorum militum multitudine, & secundum militiæ disciplinam acie diligenter ordinata, desiderium cingunt urbem, & inchoant obsidionem, iuramento conficti se numquam ab obsidione discessuros, donec urbem perfectionis capiāt, & fauentibus superis, eius immensas diuitias, opesque possideant. Et vt iam non sine ordine ciuitatem inuadant, assistunt hinc sagittarij, illinc fundibularij, & illi quidem iaciunt suspiriorum sagittas, ab imo cordis euulsas, & ipsas satis acutas cum carbonibus desolatorijs: hi vero in funda, & lapide dant crebros ictus, in gemitibus inenarrabilibus, vniuersis suspirantibus, & rugientibus à gemitu cordis sui. Nec dubium in tam acri certamine & in tam spisso telorum imbrem, quin aduersariorum phalanges ingressum impediētes multa suscipiant tiffitiæ, & inuidiæ vulnera, dum vident imbecillos homines tantum audere, vt arcem expugnare velint, quam ipsi in iuitio suæ conditionis nullo labore retinentes, misere perdidērunt, & superbia elati, pro calamitosa seruitute commutarunt. At illi, qui urbem adoriuntur, aduersarios irri-

A dentes, desiderijs & gemitibus alia genera armorum adijciunt; nam bonorum operum ense, & gladio dimicant, & tam constanter atque assidue his armis feriunt vt non solum hostes à murorum tutela percussos arceant, verum etiam penè exanimēs, victorque prosternant. At maiori labore opus est, nec etiam ciuitas munitissima, & supra verticem montis posita, & tam strenuis, & exercitatus defensoribus cincta, qui licet eam non habitent, tamen exterius circumdant, & ab ipso montis principio ascensum impediunt, potest nisi incredibili violentia, & planè diuinitus immissa superari. Eriguntur ergo sanctarum meditationum, & contemplationum machinæ, de quibus nostri milites ignitarum orationum tela contorquent, & igneos amoris, & ardentissimæ charitatis globos cum magno impetu iaciunt, vt ciues, scilicet Angelos sanctos, & eos homines, qui iam ad fastigium sanctitatis peruenerunt, compassione feriant, & miseratione confodiant, adeo vt clamare cogantur; quoniam vulnerati charitate nos sumus, & quod ad nos spectat, iam amore victi vos in confortium vrbis suscipimus; & vt amicos, & sodales admittimus. Sed interim per nostros milites admoventur ad murum perseuerantæ acies, cuius continuus ictibus murorum firmitas tandem dissoluitur, & crebrescentibus circumquaque diuinæ misericordiæ rimis, vrbis interiora patefcunt. Mœnia itaque vrbis, id est, altitudo inaccessibleis puritatis vario machinarum impulsu deiicitur, & iustis ad debitam animæ munditiam admittis, non sine magno clamore penetratur, & murus ille vitæ sublimis, spissus & altus milicium irruentium constantissimo feruore dirumpitur. Rupto verò muro & penè solo æquato, quid restat, nisi vt vndique victores irumpant, & arcem charitatis occupent, & ipsum intimum amoris palatium alaces, & læti peruadant. Iam signa Christi fulgent in mœnibus, & crucis vexillum elarum, ac mortificationis perfectissimæ ostensio aspicientibus inimicis (qui extra urbem ingressi se opponēbant) metum & admirationem incutit, cuius verò ingentem lætitiā, & exultationem importat. Hoc enim est in isto violentissimo bello, & in ista acerrima impulsione mirabile, quod acies ista virorum fortium vincit, & ciuitatē capit: ciues verò, id est, alij sancti, qui eam habitabant, non manent victi, sed securi; non compediti, sed liberi; non tristes, sed de sociorum victoria gaudentes; non spoliati, sed diuites; non mœrent, quia alij urbem occuparunt, quæ ipsi non perdidērunt, sed quasi denuò in suis fratribus, ac in eiusdem capitibus membris comparant. Illi igitur, qui recens in arcem ingressi sunt, non minus de arcis obtentione læti, quàm de acquirendarum opum totius ciuitatis solliciti, iterum exeunt, & per vicos & plateas diuiduntur, inquirentes omnia, lustrantes abdita, perscrutantes vniuersa, & nihil intactum prætereuntes, nihil indiscussum relinquentes vt ista sollicitudine tam læto successu felicitas infinitas virtutum opes, quæ ab ipsa charitate tamquam à fonte promanant, sibiipsis vendicent, & in proprium vsum accipiant. Rapit itaq; quisque quod potest, & licet omnes ditissimi maneant, & nullo genere diuitiarum frustrentur, tamen vnusquisque in aliquo bonorum genere plus quàm alij videtur accipere. Hic altissima humilitate eminet; iste purissima castitate fulget; vnus lenissima mansuetudine superat; alter felicissimo dono orationis excellit, & alius promptissimam obedientiam ostentat; & sic alia gazæ spiritualium charismatum ab alijs & alijs varia sorte diuinæ distributionis diripiuntur, vt constet quod Dei veritas arteflatur, quia hoc Dei regnum, quod perfecti obtinent, vim patitur &

violenti rapiunt, illud. Occupato autem hoc regno & direpto tam ingenti virtutum thesauro omnes hi strenui milites onerati præda, onusti spoliis cum alacritate redeunt, & per aliam viam reuertuntur in regionem suam. Nam qui per semitam veritatis, & feruoris ascenderant, per viam misericordiae, & benignitatis descendunt, & vniuersa via eorum, sicut & ducis, ac imperatoris sui, sint misericordia & veritas. Descendunt, inquam, non ut illa virtutis, & sanctitatis acquisitæ sublimitate decidant, sed ut nobis paruulis, & imperfectis viles magistri, & re vera patres existant. Vt enim inquit Richardus de sancto Victore: Nobis infirmis condescendunt. Amor Dei rapit eos sursum, amor proximi retrahit eos deorsum. Propter Deum itaque est, quod ascendunt, vsque ad caelos; & descendunt vsque ad abyssum, propter proximum ad visitandum eos, qui in tenebris & in vmbra mortis sedent educere in manu potenti, & brachio excelso victos in mendicitate & ferro. Venientes itaque veniunt cum exultatione, portantes prædam in humeris suis, gaudentque vehementer, sicut qui letantur in messe; sicut exultant victores capta præda; & sicut qui inuenit spolia multa; & auditur vndiq; vox exultationis, & confessionis in tabernaculis iustorum. Ex hac (ni fallor) victoriæ præda sunt illa spolia, quæ Benjamin lupus rapax manè quidè rapit, sed vesperè diuidit: sic & isti violenti prædones, regni caelestis direptores, ad hoc nimirum descendunt, ut secundum exemplum Benjamin eis, qui non possunt ad bella procedere, bellorum suorum spolia diuidant; & secundum quod Danid noster cõstituit, & qua sic portio procedentium ad bella, & remanentium ad sarcinas,] eorum dumtaxat, qui fraterna sollicitudine, non propria cupiditate occupantur circa sæcularium rerum curas. Est igitur perfectio regnum caelorum, quod nos sicut & sancti, qui illud hæcenus adepti sunt, aggredi, & expugnare debemus. Relinquamus itaque terram miseræ, & paupertatis nostræ, in qua egeni, & omnium virtutum vacui viuimus, & ad bellum istud humano quidem corde dignissimum, nos ipsos accingamus. Diligenter curramus, non hypocrisis, sed veritatis, & feruoris vias, & ascendamus cliuium vitæ spiritualis, manibus & pedibus reptantes, quousque ciuitas Dei, & perfectionis regnum nobis appareat. Cingamus illud obsidione constanti, desiderijs, suspirijs, gemitibus, bonis operibus, & assiduis orationis machinis, inuadamus, donec regnum istud munitissimum oculis cordis pateat, & nostra impotuitate victum vltro portas æternitatis nobis aperiat. Tunc verè felices & beati eximus, qui labore primum à diuina gratia, & deinde à nostra exiguitate manante, non diuitias perituras, non dignitatem fallacem, non regnum terrenum periculis hostium expositum, sed opes perpetuas, amplitudinem filiorum Dei, & regnum caelorum obtinebimus, quod vim patitur, & violenti rapiunt illud.

Quod perfectio est familiarissima amicitia hominis, & Dei.

CAPVT VII.

LX nominibus, quæ perfectioni tribuuntur, eius dignitas in superioribus demonstrata est, quæ cum magna sint, & insignia, non possunt nisi rei magnæ & eximie competere, & quæ digna sit tam clarissimis titulis honorari: Nunc ex his, quæ perfectioni insunt, tamque circumdant, aut ex ea tamquam ex causa procedunt, eiusdem dignitas, & magnitudo pandatur.

A Hæc autem tot sunt, & tam eximia, & (ut dignè cognoscantur, aut declarentur) tam ex ipso animæ experimento pendentia, ut non possit rudis homo, & tam sublimium rerum ignarus ea, aut mente concipere, aut aptis verbis explicare: nisi tu Domine qui omnium es cognitor, & pusillorum dignaris esse præceptor, mihi oculos internos apertas, ut quæ occulta, & abstrusa sunt, videam; & calamus verbes, ut à me dilucido sermone perferbam, & alijs legenda, & meditanda proponam. Istorum verò illud primum tractandum est, quod fons videtur esse, & origo reliquorum, perfectiorem intamam esse amicitiam, ac necessitudinem hominis perfecti cum Deo, quem ille omnibus familiaritatibus creatis abiecit, tibi in fidelissimam præfissimam elegit, & in dulcissimum amicum assumpsit. Et quidem, quod perfectio sit Dei, & hominis amicitia supra dictum, & expositum est, at quàm familiaris, & arcta sic hæc amicitia nondum est à nobis declaratum; Hoc igitur nunc aperiendum est, ut qui nondum perfectus est, cupiat, & qui iam perfectus est, in Domino exaltet, & gaudeat. Omnis charitas etiam minima est Dei & hominis amicitia, alicui supernaturali communioni subnixæ (ut Thomas ait) qua homo vult sua bona Deo propter ipsum, & ei in omnibus ab illo mandatis placere contendit, & qua Deus ita amat hominem, ut velit ei bona diuina, & non tantum velit, sed faciat quoque, & manu liberalissima impertiat. At perfecta charitas, quæ (ut sapius inculcauimus) est ipsa mentis perfectio, non est quouis modo Dei, & hominis amicitia, sed est necessitudo tam arcta, tam familiaris, tam intima, ut vix id aut humana fragilitas credat, aut intellectus creatus, & rebus infimis allueris intelligat. Quis enim nisi aut expertus, aut dictis sapientissimorum, & sanctissimorum virorum expertorum assentiens, credat Deum, ante cuius conspectum cali columnæ contremiscunt, ita ad animâ puram demitti, ut velut sponsus vino amoris inebriatus, eam depereat, illius aspectum cupiat, alloquium sitiat, amplexum ambiat, & eius purissimis deliciis quærendis intendat: & animam sanctitate vestitam, ita per sanctam fiduciam, & amorem extolli, ut Deum tamquam sponsum respiciens, eius assiduum conuersationem exerat, oscula postulet, amplexus exquirat, & eum in omnibus, quæ ipsa vult (cum præter diuinam legem nihil vult) ad suum desiderium explendum, & opere præstandum trahat. Sed hoc ita esse, vtriusque fœderis pagina, & sanctorum dicta (quibus fidem eleuare nefas est) & perfectarum animarum, quarum aliquæ semper sunt in Ecclesia, experimenta declarat.

D Nunc verò amorem sponsi, & sponsæ mitamus, quem statim admirabimur, & intra amicitie metas nos continentes perferretur. quàm perfectè magnæ cuiusdam amicitie leges, hi duo amici Deus, & perfectus homo custodiant. Licet enim ille, qui benedictione dabit legislator, nullis subditus legibus, nullis iuribus compeditus; tamen non vult legibus veræ amicitie eximi, ut homines glorientur, quia Deum ipsum non solum Patrem & Dominum, sed etiam amicum habent necessitudinis iura seruantem. Et ideo fortassis dicit Iob, nullum ei similem esse in legislatoribus] quia alij legum latores sunt quidem ad ferendas leges proni, sed ad eas seruandas inerti, quas imponunt in humeros hominum, sed digito suo nolunt eas mouere. At Dominus ita auertit leges, iuræque decernit, ut eipse nullò melius atque constantius, quàm homines, quibus sunt imposita, seruet. Quare non sine mysterio dicitur: Principatus eius super humerum eris, inquam leges, quas humeris subditorum imponit, ipse etiam super humerum suum homines

Richard.
in Psalm.
28.

1. Re. 30.

D. Thom.
2. 2. q. 23.
art. 1.

Psalm. 82.

Iob. 36.

Matth. 23.

Isa. 9.

ad ipsa